

دانشگاه علوم پزشکی مشهد
دانشکده پرستاری و مامایی

آموزش به بیمار

تاخیر در رشد گفتار و زبان

دانشگاه علوم پزشکی مشهد
بیمارستان کودکان دکتر شیخ
واحد آموزش به بیمار
گروه گفتاردرمانی

**مثالی از روش صحیح صحبت کردن با کودکی
که دچار اختلال گفتار است:**

اگر کودک شما می گوید:

آبه- آبه. ممکن است منظورش یکی از موارد زیر باشد:
من به دستشویی رفتم.
من آب میوه نوشیدم.
با حرکات سر و صورت به لیوان اشاره می کند.

شما نباید بگوئید:

آبه می خواهی؟

نه، جمله ات صحیح و کامل نیست. من رفتم صحیح
است.

من به تو چیزی نمی دم مگر این که بگویی آب میوه .
آیا لیوان خودت را می خواهی؟

شما باید بگوئید :

آب می خواهی؟

بله، شما دستشویی رفتید.

آب میوه، تو آب میوه می خواهی؟

آیا لیوان صورتی ات را می خواهی یا لیوان آبی ات؟

با آرزوی سلامتی برای شما و کودک عزیزتان

برخی از روش هایی که نقش اساسی در **بهبتر شدن**
مکالمه کودک دارد:

1- بلند و رسا صحبت کنید:

هر کاری که کودک شما انجام می دهد، از لباس پوشیدن گرفته تا خوابیدن، فرصت خوبی برای استفاده از کلمات است. یک داستان دنباله دار، همراهی کردن با اشاره، لباست این جاست، سرت را بالا کن، لغات جدیدی را در ذهن او می سازد و همچنین نشان می دهد که هر چیزی، اسمی دارد.

2- با آهنگ و موزون صحبت کنید:

صحبت کردن به صورت آهنگین و با حرکات دست بازی کردن برای کودکان بسیار سودمند و مفید است. مانند: با دست مثل عنکبوت راه رفتن یا حرکات دایره وار چرخ های اتوبوس. معمولاً بچه ها بیشتر کلماتی را که در ترانه ها می شنوند را به آسانی به خاطر می سپارند

3- کلمات را یکی یکی اضافه کنید:

وقتی که فرزند نوپای شما بعضی چیزها را خود به خود می گوید، آن لغت را به کلمات دیگرش اضافه کنید. به عنوان نمونه، اگر او، توپ، می گوید به او بگوئید: توپ قرمز یا توپ بزرگ. این راهکار نه تنها دامنه لغات او را افزایش می دهد، بلکه به او یاد می دهد که کلمات را ترکیب کند.

4- با اسم کلمات بازی کنید:

کودک شما باید بداند که هر چیزی اسمی دارد و همچنین می تواند با استفاده از همین اسامی ارتباط برقرار کند. کتاب های مصور برای نشان دادن و نامیدن اسامی بسیار مفید است. به فرزندتان اجازه دهید تا نیازهایش را قبل از این که شما بپرسید، بیان کند.

این پمفلت شامل اطلاعاتی در مورد مراقبت و درمان از کودک شما است. امیدواریم با رعایت نکات ذکر شده در آن شاهد بهبودی کودکتان باشیم.

علل تأخیر در رشد گفتار و زبان

یک سری از کودکان دیر زبان باز می کنند و لزوماً نمی توان مشکل عمده ای را در آنها مشاهده کرد. در این موارد ممکن است علت اختلال ارثی باشد. اگر این مدت صحبت نکردن طول بکشد و کودک متناسب با سن و سال خود گفتار نداشته می بایست مورد ارزیابی پزشک یا آسیب شناس گفتار و زبان قرار گیرد.

گفتار درمانگر با بررسی شرایط کودکانی که خوب حرف نمی زنند علت این امر را شناسایی و درمان می کند. عواملی که هر فرد لازم دارد تا گفتار مناسبی داشته باشد عبارتند از: هوش، حافظه، توجه و تمرکز، سلامت حس شنوایی، اندام گفتاری سالم.

تأخیر در رشد گفتار را چه زمانی باید جدی گرفت ؟

تصور می شود که از گذشته و البته به غلط میان مردم رایج بوده این است که می توان تا ۲ یا ۳ سالگی برای شروع گفتار صبر کرد.

ولی واقعیت این است که غیر از سن ، عوامل زیاد دیگری در رشد طبیعی گفتار مداخله می کنند و گاهی لازم است خیلی زودتر از دو سالگی اقدامات آموزشی و درمانی برای کمک به رشد گفتار کودک شروع گردد. اگر نگران رشد گفتار کودک خود هستید و اندکی تأخیر مشاهده می کنید پرسش های زیر را پاسخ دهید:

درک زبانی: آیا کودک شما مشابه همسالان خود گفتار و یا دستورات کلامی دیگران را می فهمد؟

هوش: آیا بنظر شما هوش کودک در حد طبیعی است ؟ رشد حرکتی: آیا کودک مراحل رشد حرکتی را عادی طی کرده است؟ (یعنی سن نشستن، چهار دست و پا رفتن و راه افتادن طبیعی بوده ؟)

شنوایی: آیا شنوایی کودک عادی است ؟

وضعیت مادر در دوره بارداری: آیا همه چیز در دوره بارداری خوب و عادی بوده ؟ (یعنی مادر بیماری نداشته، دارو مصرف نکرده ، ضربه به شکم وارد نشده، شوک عصبی شدید یا استرس های طولانی مدت نداشته و....)

تولد: آیا در زمان تولد همه چیز خوب و عادی بوده است؟ (یعنی مشکلاتی از قبیل زردی، خفگی و پیش نیامده است.)

سوابق پزشکی: آیا سوابق و تاریخچه پزشکی کودک کاملاً طبیعی و بدون مشکل بوده است ؟ (یعنی سابقه تشنج، ضربه به سر، بیماری های شدید و یا طولانی مدت، بستری شدن و ... نداشته است.)

رفتار: آیا رفتارهای کودک متناسب با سن و جنسیت وی هست ؟ (یعنی شیطنت و تحرک بسیار زیاد یا پرخاشگری)

چنانچه پاسخ هریک از سئوالات بالا **خیر** باشد، بهتر است برای کنترل گفتار کودک خود به یک **گفتار درمانگر** مراجعه کنید تا با ارزیابی تخصصی علت تأخیر بررسی شود و در صورت نیاز پیشگیری لازم انجام شود.